

בס"ד. השלמה לשיחת ש"פ האזינו, שבת שובה ה'תנשא".
— התועדות ב', המשך לר"ה —

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

א. התועדות זו — שמתקיימת בסיומו של יום השבת שבסמיכות ממש לשני ימי ראש השנה — היא המשך לראש השנה, ובאופן שניתוסף בזה גם העילוי דיום השבת, כמדובר בארוכה בהתועדות שלפנ"ז.¹

ויש להוסיף בנוגע להשייכות דשבת וראש השנה:

ענין זה (שבת ור"ה ששייכים זל"ז) יכול להיות בב' אופנים: (א) יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. (ב) ר"ה שחל ביום חמישי וביום ששי, ומיד לאח"ז בא יום השבת (כבקיעות שנה זו).

והחילוק שביניהם — שביו"ט של ר"ה שחל בשבת, קודם שבת לר"ה, כמודגש גם בנוסח חתימת ברכת היום (בקידוש ובתפלות) "מקדש השבת וישראל ויום-הזכרון", שמקדימים שבת ליום הזכרון, ואילו בר"ה שחל ביום חמישי וששי קודם ר"ה לשבת.

ובביאור הענין — יש לומר:

הקדימה דשבת לר"ה ("מקדש השבת וישראל ויום הזכרון") היא כפי שהענינים דשבת ור"ה הם בשרשם למעלה, בתורה — שהרי הציווי דשבת הוא בעשרת-הדברות² (מקור כל התורה), לפני הציווי על כל המועדים, כולל גם ראש השנה ("בחודש השביעי באחד לחודש"³) — מלמעלה (שבת) למטה (ר"ה).

והקדימה דר"ה לשבת (כבקיעות שנה זו) היא כפי שהענינים הם למטה, בעולם — כהסדר דבריאת העולם, שתחילה הי' ראש השנה, יום ששי למעשה בראשית, יום ברוא אדה"ר, ולאח"ז בא יום השבת — מלמטה (ר"ה) למעלה (שבת).

ויש להוסיף, שהקדימה (והמעלה) דהמטה (ר"ה קודם לשבת) מודגשת גם בתורה (אף שבתורה קודם שבת לר"ה) — שהרי התורה "לא בשמים היא"⁴, אלא ניתנה למטה בארץ, ועד שהפסק-דין בתורה צריך להיות למטה בארץ

(3) אמור כג, כד.

(4) נצבים ל, יד. וראה ב"מ נט, ב.

(1) התועדות הא'.

(2) יתרו כ, ח.

דוקא, ועפ"ז נקבע גם בב"ד של מעלה, כמ"ש⁵ "חברים מקשיכים לקולך השמעני", שהקב"ה אומר לב"ד של מעלה "אני ואתם נלך אצל ב"ד של מטה כו"⁶.

ועפ"ז יש לומר, שמעלת המטה מודגשת (לא רק בראש השנה עצמו, אלא) גם בהמשכו של ר"ה ביום השבת שלאחריו (אע"פ שיום השבת מצד עצמו הוא בבחינת "מעלה" לגבי ר"ה).

ב. ולכן, בעמדנו בהתוועדות השייכת לראש השנה, יש מקום וצורך להדגיש את הפס"ד של בנ"י, ב"ד של מטה, בנוגע לכל עניני ראש השנה:

נוסף על הכתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה שנפסק לכאו"א מישראל בב"ד של מעלה, ועד שכבר בערב ר"ה "לובשים לבנים ומתעטפים לבנים... לפי שיודעין שהקב"ה יעשה להם נס"⁷ – הרי, ע"י הדיבור של בנ"י, פסק-דין ע"י ב"ד של מטה שבאופן כזה נקבע גם למעלה, ניתוסף עוד יותר בהכתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה לכאו"א מישראל בכל המצטרך להם, בכל עניני טוב וברכה שמתחילים בכל אותיות האל"ף-בי"ת⁸.

ולכל לראש בנוגע להברכה העיקרית – שנת גאולה, גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ג. ויש להוסיף בנוגע להדגשת ענין הגאולה בהמשכו של ראש השנה ביום השבת:

ענין הגאולה מודגש בשבתות שלפני ר"ה – שבשבע שבתות שלפני ר"ה מפטירין בעניני הגאולה, "שבע דנחמתא"⁹.

ובזה ניתוסף עוד יותר ביום השבת שבא בהמשך ובסמיכות לראש השנה – שנוסף על "שבע דנחמתא" ישנם עוד שלש הפטרות (ב' ההפטרות דב' ימי ראש השנה, וההפטרה דיום השבת), שע"ז נעשית השלימות ד"עשר", "העשירי יהי קודש"¹⁰, הקשורה עם הגאולה.

ויש להוסיף, שהשלימות דעשר קשורה גם עם השלימות דארץ ישראל לעתיד לבוא – שנוסף על ארץ שבע אומות, גם ארץ עשר אומות נדוגמתו בעבודה – שנוסף על עבודת המדות, ז' מדות, שבהם היא עיקר העבודה בזמן הזה, תהי' גם עבודת המוחין, ג' מוחין, ועד למוחין בפ"ע¹¹, ועד"ז השלימות

(9) טור או"ח סו"ס תכח.

(5) שה"ש ח, יג.

(10) בחוקתי כו, לב. וראה לקו"ש ח"ו ס"ע

(6) דב"ר פ"ב, יד. וראה שמו"ר פט"ו, ב.

290. וש"נ.

(7) טור או"ח סו"ס תקפא (מירושמי ר"ה פ"א

(11) ראה מכתב כללי ג' דסליחות תש"נ. וש"נ.

(8) ראה לעיל ס"ע 21 ואילך.

דכל בניי – "כל יושבי עלי"12.

ולהעיר, שענין זה מודגש בהפטרה דיום ב' דר"ה שבה מדובר בארוכה אודות קיבוץ גלויות – "הנני מביא אותם גו' מירכתי ארץ גו' קהל גדול ישוּבו הנה"13, דקאי על הקיבוץ גלויות דכל בניי, גם עשרת השבטים14 (שגלו מאחורי ההרים15), שגם הם (בתוככי כל בניי) "ישוּבו הנה", לארצנו הקדושה, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ויש להוסיף שענין זה הוא בהדגשה יתירה בתקופתנו זו – שבשנה שעברה, שהיתה שנת נסים, יצאו המון יהודים ממדינה ההיא (מאחורי מסך הברזל), ובאופן קל וטוב כו' (כמדובר לעיל16), דיש לומר, שזוהי ה"טעימה" מהענין דקיבוץ גלויות שיהי' בגאולה האמיתית והשלימה, בבחינת "טועמי חיים זכו" (כפי שאומרים בתפלת מוסף דיום השבת).

ויהי' והוא העיקר שמ"טעימה" זו נבוא תיכף ומיד לאכילת הסעודה עצמה – קיבוץ גלויות בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז תהי' גם ה"סעודה" דליתן ושור הבר, סעודה גשמית כפשוטה, ככל הענינים דגאולה העתידה שיהיו בגשמיות, לנשמות בגופים17 (כשיטת הרמב"ן18) – כן תהי' לנו, שבהיותנו נשמות בגופים (ללא הפסק בינתיים) זוכים לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

[המשך השיחה ע"ד המנהג להזכיר בר"ה את רבותינו נשיאינו ולנגן הניגונים שלהם – נכלל בקונטרס משיחות ש"פ האזינו, שבת שובה (התוועדות א' וב') ס"ט].

* * *

ד. כמוזכר לעיל – ינגנו עתה הניגונים של רבותינו נשיאינו, החל מהניגון של ג' אבות החסידות: הבעש"ט, המגיד, ואדמו"ר הזקן, ניגון אחד שיש בו ג' בבות, כנגד ג' הנשיאים, ומה טוב שינגנו הניגון כולו (כל ג' הבבות) ג' פעמים, כנגד ג' הנשיאים, ולאח"ז – ניגון של אדמו"ר הזקן בפ"ע, ניגון של אדמו"ר האמצעי, ניגון של הצמח-צדק, ניגון של אדמו"ר מהר"ש, ניגון של אדמו"ר נ"ע, וניגון של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

12 ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה
 13 יובל פ"י ה"ח.
 14 ירמ" לא, ז.
 15 מצו"ד עה"פ.
 16 ראה סנהדרין צד, סע"א. ועוד.
 17 ולהעיר מהשייכות לראש השנה – כמוכא בלקו"ת (דרושי ר"ה נט, ב) מהגהות מיימוניות (לרמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ג) ש"עיקר הדין שבר"ה הוא על הגופות כו".
 18 בשער הגמול. וראה מכתב כ"ה אלול תש"נ.

ויה"ר שע"י הניגונים שינגנו עתה, בהתוועדות שנערכת בהמשך ובשייכות לראש השנה, תהי' השנה כולה "שנת שירה", ומתחיל מהשירה העיקרית – "אז ישיר משה ובני ישראל"¹⁹, "שר לא נאמר אלא ישיר"²⁰ (לשון עתיד), שרומז על השירה דלעתיד לבוא, שירה העשירית²¹, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו ותיכף ומיד ממש.

ובדרך ממילא תהי' גם השירה ד"שמחת בית השואבה" ב"זמן שמחתנו" בתכלית השלימות²² – ב"עזרת נשים"²³ שבבית המקדש, ו"הלויים"²⁴ .. על חמש עשרה מעלות²⁵ היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים כנגד חמש עשרה שיר המעלות שבתהלים שעליהן לויים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה"²⁶ – בבית המקדש השלישי, שבו יהי' גם הארון עם הלוחות, לוחות ראשונות ולוחות אחרונות, וכן הספר-תורה דהארון (מצד הארון או בתוך הארון, כב' הדעות²⁷).

[וצריך ביאור ועיון באופן הנחת הלוחות בארון – אם יהיו מונחים בשני ארונות או בארון אחד. ולכאורה אין הכרח מזה שכבר הי' לעולמים, ששברי לוחות היו מונחים בארון בפ"ע²⁸, כיון שלעתיד לבוא יהיו גם לוחות ראשונות בשלימותם. ו"תן לחכם ויחכם עוד"²⁹]. ובלשון הכתוב³⁰ (בא' מ"חמש עשרה שיר המעלות שבתהלים) – "שיר המעלות ששוב ה' את שיבת ציון .. אז ימלא שחוק פינו", ש"אז" (לעתיד לבוא) תהי' השירה והשמחה באופן של שלימות, "ימלא" (משא"כ בזמן הזה, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו"³¹), והמשך הכתוב "ולשונו רנה", "לשונו דוקא, לשון הקודש, ומזה יומשך גם בכל הלשוניות דאומות העולם, כהמשך הכתוב "אז יאמרו בגוים גו", וכמ"ש "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד"³², "והיתה לה' המלוכה"³³, שבכל העולם

ביהב"ח רפ"ו).

(26) ועד"ז בנוגע לכל עניני שירה ותהלה להקב"ה שבספר תהלים (תהלות להקב"ה), עד לסיומו וחזונו – "כל הנשמה תהלל י"ה הללוי ה".

(27) ראה ב"ב יד, א"ב. – ולהעיר ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים", ובפרט בנוגע לעבודת האדם, די ש לומר, שהם ב' אופנים בלימוד התורה.

(28) פרש"י בהעלותך יו"ד, לג. וראה לקו"ש ח"ד ע' 30 הערה 3. וש"נ.

(29) משלי ט, ט.

(30) תהלים קכו, א"ב.

(31) ברכות לא, רע"א.

(32) צפני ג, ט.

(33) עובדי' בסופו.

(19) בשלה טו, א.

(20) ראה סנהדרין צא, סע"ב. הובא במכילתא ופרש"י עה"פ.

(21) מכילתא שם. ועוד.

(22) כולל גם שיתחילו שמחת בית השואבה בלילה הראשון של סוכות – כי, מ"ש במשנה (סוכה נא, סע"א) שמחת בית השואבה מתחילה "במוצאי יום טוב הראשון של חג", ה"ז רק לאחרי הגזירה שהיתה בזמן בית שני (לקו"ת דרושי ר"ה נ, ג. ובכ"פ), משא"כ בבית ראשון, ועד"ז לעתיד לבוא, שהתחלה היא בלילה הראשון של החג.

(23) סוכה שם.

(24) שם, רע"ב.

(25) "מעלות" דייקא – שהי' "המקדש כולו לא הי' במישור אלא במעלה ההר" (רמב"ם הל'

כולו מתגלה מלכותו של הקב"ה – עי"ז שישראל ממליכים את הקב"ה בראש השנה, כמארו"ל³⁴ "אמר הקב"ה לישראל אמרו לפני בראש השנה מלכיות כדי שתמליכוני עליכם", ועל ידם נעשה גם "מלך על כל הארץ"³⁵, בכל העולם כולו.

ועוד והוא העיקר – שכל זה יקויים בפועל תיכף ומיד ממש, ובפרט לאחרי הפסק־דין של כו"כ רבנים ומורי-הוראה – פס"ד ע"פ תורה שמשנה וקובע את המציאות בעולם³⁶ – (שלא זו בלבד ש"כלו כל הקיצין"³⁷ ומשיח צדקנו עדיין לא בא, אלא ש)משיח צדקנו בא תיכף ומיד ממש, לא רק בלשון עתיד, שמש"ח צדקנו יבוא, אלא שכבר בא, וכאמור, תיכף ומיד ממש.

[ניגון: "שלש תנועות" – להבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן – ג' פעמים. ניגון אדמו"ר הזקן ("בני היכלא"). ניגון אדמו"ר האמצעי (ה"קאפעליע"). ניגון הצמח-צדק ("ימין ה"). ניגון אדמו"ר מהר"ש ("לכתחילה אריבער"). ניגון אדמו"ר מהורש"ב ("הכנה"). ניגון אדמו"ר מהורי"צ ("הבינוני"). ניגון כ"ק אדמו"ר שליט"א ("אתה בחרתנו").]

* * *

ה. המדובר לעיל בנוגע לקביעות שנה זו שמראש השנה נכנסים תיכף לשבת, קשור גם עם צום גדלי' – שבקביעות כזו נדחה הצום מג' תשרי (שחל בשבת) ליום שלאחריו, ד' תשרי.

והמעלה שבזה – ע"פ המסופר בגמרא³⁸ בנוגע ליום תענית שחל בשבת ונדחה למחרתו, ש"רבי .. ביקש לעקור" הצום לגמרי, דכיון ש"דחינהו לאחר השבת אמר רבי הואיל ונדחה ידחה".

ואף שמפני סיבה לא נתקבלו דבריו ("לא הודו (לו) חכמים") – הרי, בימינו אלה, לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין" ואין צורך בחשבונות כו', בודאי שסברת רבי "הואיל ונדחה ידחה" צריכה להתקיים בפועל – שידחה הצום לגמרי, ככל הצומות ש"עתידיים ליבטל לימות המשיח"³⁹.

וכן תהי' לנו – שעוד לפני צום גדלי' בשנה זו (בד' תשרי), שסימנה (כמרומו בר"ת דמספר השנה – תנש"א) "תהא שנת אראנו נפלאות", זוכים לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד⁴⁰ "הקיצו ורננו שוכני עפר", וגדלי' בתוכם.

(38) מגילה ה, רע"ב.

(39) רמב"ם הל' תעניות בסופו.

(40) ישעי' כו, יט.

(34) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

(35) זכרי' יד, ט.

(36) ראה ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ.

(37) סנהדרין צז, ב.

ואז תהי' מלכות בית דוד בשלימותה (דלא כבזמנו של גדלי' ⁴¹) ע"י דוד מלכא משיחא, ובית המקדש בשלימותו (דלא כבזמנו של גדלי' שהי' לאחרי החורבן) – בית המקדש השלישי, שבו יהיו כלולים גם בתי-המקדשות שלפנ"ז, בית ראשון ובית שני, כמרומו בדרז"ל ⁴² "משכן משכן, שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין", ש"שני חורבנין" הם כמו "משכון" שנקלח למשך זמן ואח"כ חוזר לבעליו בשלימות, בבית המקדש השלישי, שבו יהיו כלולים גם בית ראשון ובית שני, ובמילא יהי' בית משולש, שכולל ג' מקדשות יחד כפי שנעשים בית אחד, "מקדש אדניי כוננו ידיך" ⁴³, "מקדש" לשון יחיד.

ולהעיר, שהשייכות דכל ג' בתי-מקדשות מובנת גם ע"פ דברי הרמב"ם בריש הלכות בית הבחירה ש"אנשי בית שני .. בנוהו כבנין שלמה (בית ראשון) ומעין דברים המפורשים ביחזקאל" (מקדש העתיד), היינו, שבבית שני הי' כבר מעין צירוף וחיבור דכל ג' בתי-מקדשות, ועאכו"כ בבית המקדש השלישי, ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן שמים" ⁴⁴.

ויה"ר – והוא העיקר – שכל זה יקויים בפועל תיכף ומיד ממש, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" ⁴⁵, ובאופן ד"רבות ⁴⁶ מופתי בארץ מצרים" ⁴⁷, היינו, שגם כשנמצאים עדיין בגלות זה האחרון, בארץ מצרים (ועד"ז בארץ כנען), נעשים ריבוי מופתים ("רבות מופתי"), החל מה"מופת" העיקרי – "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, למטה מעשרה טפחים, ותיכף ומיד ממש.

[לאחרי ברכת המזון, תפלת ערבית והבדלה – חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שיחיו מ"כוס של ברכה".

טרם צאתו התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "כי בשמחה תצאו".]

(46) בא יא, ט.

(47) להעיר מהרמז ש"רבות מופתי בארץ מצרים" ר"ת רמב"ט, שבספרו "מקבץ לתורה שבעל פה כולה", וביחד עם תושב"כ, תורת משה, ה"ז כולל כל התורה כולה.

(41) ראה שיהת צום גדלי' ס"ח.

(42) פרש"י ר"פ פקודי. וראה לקו"ש חכ"א ע' 262. וש"נ.

(43) בשלח טו, יז.

(44) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(45) מיכה ז, טו.